

STATSADVOKATEN I VIBORG
RØDEVEJ 1
8800 VIBORG

TELEFON: 72 68 90 00
FAX: 72 68 94 99
E-MAIL: SAV@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 08/11/16

JOURNAL NR.
SAV-2016-2100107-3

SAGSBEHANDLER: SKK/HS

Afrapportering Call-in-ordning voldtægtssager.

1. Indledning

Der været et betydeligt fokus på behandlingen af voldtægtssager bl.a. som følge af Rigsrevisionens undersøgelse i 2015, ligesom Rigsadvokaten har anmodet om, et særligt tilsynsmæssigt fokus på disse sager.

I efteråret 2015 gennemgik jeg samtlige sluttede og upåklagede voldtægtssager henlagt på skarpe numre og på undersøgelsesnumre i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 og stk. 2 samt § 721 stk. 1 nr. 2, i perioden fra 1. januar 2015 til 1. august 2015, i de 6 politikredse, som jeg fører tilsyn med.

I afrapporteringen til Dem den 30. oktober 2015 konkluderede jeg, at der overordnet set ikke var begået egentlige materielle fejl i sagerne, og at der endvidere stort set havde været foretaget de relevante efterforskningsskridt og at jeg i ingen af sagerne vurderede, at sagen burde have haft et andet resultat.

En relativ stor del af sagerne var kompetencemæssigt sluttet i strid med interne fastsatte retningslinjer eller i strid med RM 4/2009 ligesom en stor del af undersøgelsessagerne var sluttet på undersøgelsesnummeret, uagtet man i begrundelsen havde henvist til straffelovens § 216, og derfor burde have sluttet sagen på et skarpt nummer.

Endvidere havde en stor del af sagerne en sagsbehandlingstid på mere end 60 dage.

Efter statsadvokaternes afrapporteringer vedrørende undersøgelsen af henlagte undersøgelsessager i 2015, og efter Rigsadvokatens instruktioner i breve af 11. november 2015 og 17. december 2015 har kredsene arbejdet med at fastsætte retningslinjer om brug af skarpe journalnumre, korrekt vejledning og underretning samt om rette bemyndigelse vedr. behandlingen af voldtægtssager.

Med henblik på at undersøge nærmere, hvorvidt og i hvilket omfang der kan konstateres et kvalitetsløft i sagsbehandlingen samt at få klarlagt, hvorvidt de nye retningslinjer er implementeret i alle politikredse, skrev jeg den 17. december 2016 således til de politikredse, der hører under Statsadvokaten i Viborgs område:

Efter statsadvokaternes afrapporteringer vedrørende undersøgelsen af henlagte undersøgelsessager i 2015, og efter Rigsadvokatens instruktioner i breve af 11. november 2015 og 17. december 2015, arbejdes der i alle politikredse med at fastsætte retningslinjer om brug af skarpe journalnumre, korrekt vejledning og underretning samt om rette bemyndigelse vedr. behandlingen af voldtægtssager.

Det er vigtigt at undersøge nærmere, hvorvidt og i hvilket omfang der nu kan konstateres et kvalitetsløft i sagsbehandlingen samt at få klarlagt, hvorvidt de nye retningslinjer er implementeret i alle politikredse. Derfor anmoder statsadvokaterne politikredsene om at gennemgå og indsende henlagte voldtægtssager for 2016 som følger:

Upåklagede "skarpe" voldtægtssager (dvs. sager omfattet af straffelovens § 216 med de til denne bestemmelse tilknyttede gerningskoder), der er henlagt efter retsplejelovens § 749 og § 721 i perioden fra den 1. januar 2016 til den 1. august 2016.

Upåklagede undersøgelsessager, der vedrører voldtægt efter straffelovens § 216, enten fordi anmeldelsen direkte vedrører voldtægt eller fordi at det utvivlsomt fremgår af det anmeldte gerningsindhold, som er henlagt i medfør af retsplejelovens § 749 på undersøgelsesnummer 83961 i samme periode dvs. fra den 1. januar 2016 til den 1. august 2016.

Kredsene bedes gennemgå og redegøre for hver enkelt af sagerne samt foretage en egenvurdering af kvaliteten efter de samme parametre som lå til grund for undersøgelsen i 2015:

- 1 Hvor lang har sagsbehandlingstiden været? En begrundet stillingtagen til om sagsbehandlingstiden findes rimelig (idet der herved tages udgangspunkt i en sagsbehandlingstid på 60 dage fra anmeldelsen).
- 2 Er sagen kompetencemæssigt sluttet i overensstemmelse med RM 4/2009 pkt. 3.2.3 og kredsens retningslinjer herfor. I benægtende fald, ønskes oplyst hvad baggrunden herfor er.

Såfremt sagen ikke er sluttet af juridisk uddannet personale, skal jeg anmode om at få oplyst, hvoraf det fremgår i kredsens retningslinjer, at sagen kompetencemæssigt er henlagt korrekt.
- 3 Hvis sagen er henlagt efter retsplejelovens § 749, skal jeg anmode om at få en begrundet bemærkning om, hvorvidt kredsens vurderer, at sagen er henlagt efter det korrekte stykke i § 749.
- 4 En begrundet stillingtagen til om der på en forståelig måde, er givet forurettede orientering om, at sagen er henlagt. Hvis der ikke er givet underretning, skal jeg begrundet anmode om at få oplyst, hvad baggrunden herfor er.
- 5 Hvis sagen har været oprettet som et sædelighedsundersøgelsesnummer, skal jeg anmode om at få en begrundet bemærkning om, hvorvidt kredsens finder, at det var korrekt, at sagen startede op som en undersøgelsessag, og om konverteringen til en straffesag er sket på et korrekt tidspunkt.

Såfremt kredsens har identificeret undersøgelsessager, hvor der har været mistanke om voldtægt, som er henlagt på undersøgelsesnumret, skal jeg

anmode om en nærmere begrundet redegørelse om, hvorfor sagen er henlagt på undersøgelsesnumret.

- 6 Om der i sagen har været foretaget de nødvendige efterforskningsskridt, eller om der har været mulighed for yderligere efterforskningsskridt, som ikke er sket. Såfremt der har været mulighed for yderligere efterforskningsskridt anmodes om en begrundet redegørelse for hvad man mener der burde have været foretaget, herunder hvorfor man ikke har iværksat disse. Kredsene bedes i den forbindelse vurdere, hvorvidt der er grundlag for genoptagelse af efterforskningen. Kredsene bør være opmærksomme på at iværksætte eventuelle yderligere relevante efterforskningsskridt med det samme.
- 7 Giver sagen i øvrigt anledning til tilsynsmæssige eller legalitetsmæssige overvejelser, idet der særligt bedes taget stilling til, om der korrekt har været tilbudt bistandsadvokat.

Kredsen bedes samtidig vurdere og redegøre for hvorvidt de interne retningslinjer for behandling og journalisering af voldtægtssager er tilstrækkelige, og hvorvidt de er blevet implementeret efter hensigten. Hvis dette ikke er tilfældet bedes kredsen redegøre for, hvilke tiltag dette giver anledning til.

2. Oversigt

Jeg har modtaget de anmodede sager og jeg har gennemgået hver enkelt af sagerne jf. ovenstående model.

Jeg kan i øvrigt henvise til de vedlagte oversigtsskemaer, hvor der for hver kreds er en oversigt over de sager, der i forbindelse med gennemgangen har fået en markering på et af fokusområderne.

Tallet i parentes viser hvor mange markeringer der var i 2015.

Samlede antal indsendte sager	Nordjyllands Politi	Østjyllands Politi	Midt- og Vestjyllands Politi	Syddøstjyllands Politi	Syd og Sønderjyllands politi	Fyns Politi	I alt
Indsendte henlagte skarpe numre	29(13)	23(9)	19(12)	23(10)	23 (35)	24(16)	141(95)
Indsendte henlagte Undersøgelsesnumre	18(10)	2(24)	0(25)	12(6)	19(19)	9(23)	60(107)

Fordelt på henholdsvis undersøgelsesnumre og skarpe numre har der været markeringer som anført nedenfor på de nævnte fokusområder.

Det skal i forbindelse med gennemgangen nævnes, at samme sag kan gå igen flere gange under de enkelte fokusområder (eksempelvis er sag 2 fra Nordjyllands politi markeret både under "sagsbehandlingstid over 60 dage", og under "tilsynsmæssige og legalitetsmæssige overvejelser", idet sagen er henlagt efter 60 dage, ligesom der ikke er tilbudt bistandsadvokat til forurettede).

Henlagte skarpe numre der er markeret i forbindelse med gennemgang	Nordjyllands Politi	Østjyllands Politi	Midt- og Vestjyllands Politi	Syddøstjyllands Politi	Syd og Sønderjyllands politi	Fyns Politi	I alt
Sagsbehandlingstid over 60 dage	13(4)	8(6)	3(0)	11(7)	9(21)	15(6)	59(44)
Kompetence/Manglende bemyndigelse til henlæggelse	0(0)	0(1)	1(0)	3(1)	0(0)	0(1)	4(3)
Er sagen henlagt efter det korrekte stykke i retsplejeloven?	0(0)	0(0)	0(0)	1(0)	0(0)	0(0)	1(0)

Startet på undersøgelsesnummer men sluttet på skarpt nummer (det kan overvejes om sagen burde være startet på skarpt nummer)	3(3)	7(2)	1(1)	4(5)	2(17)	4(5)	21(33)
Begrundelse	4(0)	0(1)	1(0)	7(2)	0(3)	1(0)	13(6)
Foretaget de nødvendige efterforskningskridt	1(1)	1(0)	0(0)	3(3)	3(0)	0(0)	8(4)
Sag startet og henlagt på undersøgelsesnummer (uagtet der i slutningsskrivelsen er henvist til straffelovens § 216 eller det kan overvejes om sagen burde være startet og/eller sluttet på skarpt nr.)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)
Tilsynsmæssige og legalitetsmæssige overvejelser.	18(4)	16(2)	12(4)	16(8)	14(8)	10(7)	86(33)

<u>Henlagte undersøgelsesnumre</u> der er markeret i forbindelse med gennemgang	Nordjyllands Politi	Østjyllands Politi	Midt- og Vestjyllands Politi	Sydøstjyllands Politi	Syd og Sønderjyllands politi	Fyns Politi	I alt
Sagsbehandlingstid over 60 dage	9(2)	2(7)	%(7)	6(2)	7(5)	4(7)	28(30)

Kompetence/Manglende bemyndigelse til henlæggelse	4(4)	0(10)	% (2)	2(4)	1(3)	1(5)	8(28)
Er sagen henlagt efter det korrekte stykke i retsplejeloven?	1(0)	0(0)	% (1)	3(0)	1(3)	0(0)	5(4)
Startet på undersøgelsesnummer men sluttet på skarpt nummer (det kan overvejes om sagen burde være startet på skarpt nummer)	0(0)	0(2)	% (0)	0(3)	0(3)	0(0)	0(8)
Begrundelse	2(2)	0(12)	% (3)	4(2)	3(4)	1(3)	10(26)
Foretaget de nødvendige efterforskningsskridt	0(0)	1(3)	% (1)	2(1)	3(5)	1(0)	7(10)
Sag startet og henlagt på undersøgelsesnummer (uagtet der i slutningsskrivelsen er henvist til straffelovens § 216 eller det kan overvejes om sagen burde være startet og/eller sluttet på skarpt nr.)	12(4)	2(13)	% (9)	7(5)	11(15)	1(8)	33(54)
Tilsynsmæssige og legalitetsmæssige overvejelser.	8(0)	0(8)	% (4)	10(5)	9(3)	6(2)	33(22)

Det bemærkes, at der resterer 2 sager fra Syd- og Sønderjyllands politi som endnu ikke er gennemgået, idet sagens akter har været udlånt til en anden sag. Jeg har anmodet Syd- og Sønderjyllands politi om at fremsende akterne, hvorefter de 2 sager vil blive gennemgået. Resultatet af gennemgangen vil blive drøftet med de øvrige sager i forbindelse med mit tilsynsbesøg i kredsen, men fremgår ikke af ovenfor anførte skemaer.

Endelig bemærkes, at jeg har anmodet Syd- og Sønderjyllands Politi om yderligere oplysninger i sag nr. 3300-83961-00021-16, idet jeg i forbindelse med min gennemgang af sagen ikke på det foreliggende grundlag kunne se, at begrundelsen anført i afgørelsen dækkede det anmeldte forhold. Sagen vedrørte tilsyneladende en anmeldelse af en bedstefar for seksuelt misbrug af den forurettede i sagen. Efterforskningen i sagen er imidlertid alene rettet mod en overfaldsvoldtægt, som forurettede angiveligt også har været udsat for, ligesom det også alene er overfaldsvoldtægten, man omtaler i slutningsskrivelsen.

3. Bemærkninger til de enkelte fokusområder i gennemgangen.

3.1 Generelt:

Jeg vil i forbindelse med mine tilsynsbesøg i Midt- og Vestjyllands Politi, Sydøstjyllands Politi, Syd- og Sønderjyllands Politi og Fyns Politi drøfte gennemgangen og behandlingen af de gennemgåede voldtægtssager. Nordjyllands Politi og Østjyllands Politi, hvor jeg har gennemført tilsynsbesøg, vil tillige blive underrettet om resultatet af gennemgangen af sagerne. Jeg vil i den forbindelse redegøre nærmere for hovedtrækkene i gennemgangen af sagerne for den enkelte kreds.

Det er generelt min vurdering, at der ikke er begået egentlige fejl for så vidt angår den materielle behandling af sagerne. Der er ved gennemgangen således ikke fundet sager, hvor der er sket "retsbrud" eller som er vurderet til at skulle have haft et andet resultat på baggrund af den foretagne efterforskning. Der er imidlertid konstateret enkelte sager, hvor der ikke er foretaget den fornødne efterforskning, herunder finder jeg anledning til særligt at fremhæve følgende 2 sager:

1: En enkelt kreds har af egen drift genoptaget efterforskningen i en sag,

2:

Jeg har endvidere omgjort en anden sag fra samme kreds, hvor jeg fandt, at der ikke var foretaget den fornødne efterforskning. 4

De pågældende sager har været drøftet indgående med kredsens chefanklager, og jeg har indskærpet vigtigheden af, at sagerne efterforskes korrekt. Resultatet af genoptagelsen af efterforskningen i sag 2 foreligger endnu ikke.

Jeg har gennemgået de enkelte fokusområder og sammenlignet tallene med gennemgangen fra 2. november 2015. Det bemærkes, at tallet anført i parentes i gennemgangen under de enkelte områder, er det tilsvarende tal, fra gennemgangen i 2015.

3.2 Sagsbehandlingstiden

Selvom der ikke er indberetningsordninger for henlagte voldtægtssager, er sagsbehandlingstiden interessant, da det er problematisk, at undersøgelsessager overstiger den almindelige sagsbehandlingsfrist på 60 dage, idet sagsbehandlingstiden for undersøgelsessager ikke indgår i noget målkrav eller særlig kontrol i øvrigt i politikredsene.

Endvidere er det problematisk, at der er sager på skarpe numre, som ikke behandles indenfor 60 dages fristen, da disse sager – hvis der var blevet rejst tiltale i sagen ville have indgået i indberetningsordningen om sagsbehandlingstiden i voldtægtssager, jf. RM 11/2008 og således påvirket statistikken negativt.

Sidst, men ikke mindst, er det selvsagt også vigtigt, at så alvorlige anmeldelser om seksuelle overgreb behandles hurtigt og effektivt bl.a. af hensyn til efterforskningen og af hensyn til borgerne.

Der ses fortsat at være et stort antal sager, der ikke behandles indenfor sagsbehandlingsfristen på 60 dage. Der er sket et mindre fald i forhold til gennemgangen i 2015 af sager på skarpt nummer, der ikke behandles inden for fristen. I 2016 blev sagsbehandlingsfristen overskredet i 41 % (46%) af sagerne på skarpt nummer. For så vidt angår sager på undersøgelsesnummer blev sagsbehandlingsfristen overskredet i 46 % (28 %) af sagerne. Der er således sket en markant stigning i andelen af sager, der er henlagt på undersøgelsesnummer, hvor sagsbehandlingstiden ikke er overholdt.

Jeg skal dog i den forbindelse præcisere, at en overskridelse af 60 dages fristen ikke i sig selv kan siges at være negativ, da der selvsagt er flere sager som – helt legitimt – kræver længere sagsbehandlingstid, fx pga. tekniske undersøgelser og udfindelse af gerningsmand.

Markeringen af at en sag har overskredet 60 dages fristen, skal derfor ses som en markering af, at der her kan være grund til (yderligere) fokus på sagsbehandlingstiden.

Jeg vil i forbindelse med min tilbagemelding til kredsene om gennemgangen af sagerne indskærpe vigtigheden af, at sagsbehandlingsfristerne overholdes.

3.3 Kompetence

I forbindelse med min gennemgang af sagerne i 2015 kunne det konstateres, at der var en del markeringer indenfor dette fokusområde. Markeringerne var hovedsageligt koncentreret om undersøgelsessagerne, hvor politiassistenter og enkelte chargede polititjenestemænd havde henlagt sager i strid med interne retningslinjer. I disse tilfælde havde kredsene altovervejende selv i forbindelse med egenvurderingen påpeget, at dette var i strid med kredsens retningslinjer.

Der ses at være sket et fald i andelen af sager markeret inden for dette fokusområde.

I 2016 var der kompetencemæssige problemer i 2,8 % (3 %) af sagerne på skarpt nummer. I forhold til sagerne på undersøgelsesnummer er der markeret problemer i 13 % (26%) af sagerne. Der er således sket en forbedring på området, uagtet markeringerne stadig ses at være koncentreret om undersøgelsessagerne.

Kredsene har altovervejende selv i forbindelse med egenvurderingen påpeget, at henlæggelsen i de relevante sager, var i strid med kredsens retningslinjer.

3.4. Sagen henlagt på det korrekte stykke i retsplejeloven

Der ses alene få markeringer på sager, der ikke er sluttet efter det korrekte stykke i retsplejelovens § 749 stk. 1 og stk. 2. Rigsadvokatens retningslinjer af 12. juli 2016 om hvornår en sag skal registreres som henlagt efter retsplejelovens § 749 stk. 1 eller stk. 2 ses således implementeret i kredsens retningslinjer, der altovervejende følges. I 2016 er der alene 1 sag(0) med en markering inden for dette område på skarpe sager og for så vidt angår undersøgelsesnumre er der en andel af sagerne på 8 % (3%) hvor sagen ikke ses henlagt efter det korrekte stykke.

Jeg har fokus på området og drøfter erfaringerne med retningslinjerne for anvendelsen af retsplejelovens § 749 stk. 1 eller stk. 2 med kredsene i forbindelse med mine tilsynsbesøg i efteråret 2016.

3.5 Sagen er startet på et undersøgelsesnummer, men sluttet på et skarpt nummer

Der er flere sager, hvor gennemgangen har givet anledning til overvejelse om, hvorvidt det var korrekt at starte sagen op på et undersøgelsesnummer, idet sagen relativt kort tid efter blev overført til et skarpt nummer. Henset til at sagerne trods alt er overført til et skarpt nummer, har jeg alene registeret disse sager med henblik på at vurdere, om der har været en generel tendens til at starte sagerne på et undersøgelsesnummer.

I 2016 er andelen af sager med markeringer på området på 14 % (34%). Der er således sket et fald i andelen af sager, hvor det kan overvejes om sagen burde være startet på skarpt nummer.

Det bemærkes, at jeg i forbindelse med mine tilsynsbesøg har særligt fokus på kredsens anvendelse af undersøgelsesnumre generelt og at jeg i den forbindelse drøfter kredsens retningslinjer og praksis for, hvornår en sag oprettes som en undersøgelsessag, hvornår den omdøbes til skarpt nummer og hvordan der føres kontrol med om undersøgelsessagerne overholder retningslinjer og praksis.

Efter det oplyste pågår der p.t. et arbejde mellem Rigsadvokaten og Rigspolitiet med henblik på at udfærdige mere klare retningslinjer for, hvornår en sag skal startes op et skarpt nummer henholdsvis et undersøgelsesnummer. Henset hertil har jeg ikke foretaget en nærmere vurdering af, hvorvidt det er korrekt, at de gennemgåede sager er startet på et undersøgelsesnummer.

3.6 Begrundelse

Jeg har i forbindelse med min gennemgang af begrundelserne i kredsens afgørelser særligt haft fokus på, om der alene er givet en standard begrundelse uden henvisning til konkrete omstændigheder fra sagen. Det kan diskuteres, hvorvidt en helt standardmæssig begrundelse uden konkrete henvisninger er hensigtsmæssig i en sag af denne karakter, hvor den forurettede som altovervejende hovedregel må antages at have en særlig interesse i en uddybende begrundelse for, at vedkommendes anmeldelse ikke leder til strafforfølgning af den anmeldte gerningsmand. Markeringerne er således foretaget for at give mig et billede af, hvor udbredt brugen af standardbegrundelser er i voldtægtssagerne.

For så vidt angår de skarpe sager er andelen af markeringer på dette område på 9 % (6%) og for så vidt angår sagerne på undersøgelsesnummer er markeringen på 16 % (24 %)

I enkelte sager er der tale om, at sagen alene er sluttet ved et stempel på sagen, i andre sager fremgår det, at der er givet en mundtlig underretning og endelig ses der sager, hvor der er foretaget en skriftlig underretning, som imidlertid ikke har været fyldestgørende herunder sager, hvor der alene er givet en standardbegrundelse uden konkrete henvisninger.

Jeg vil drøfte vigtigheden af at anføre en fyldestgørende begrundelse i afgørelserne med kredsene.

3.6 Foretaget de nødvendige efterforskningsskridt

Gennemgangen af sagerne har som altovervejende hovedregel vist, at der er foretaget de fornødne efterforskningsskridt. Der ses imidlertid at være sket en stigning i forhold til gennemgangen i 2015 i andelen af sager, hvor der er markeret for mulige yderligere efterforskningsskridt, der kunne have været overvejet. I 2016 er andelen på 9 % (4%) på de skarpe sager og på 16 % (9%) i undersøgelsessagerne, om end jeg fortsat finder, at det alene er et meget lille antal sager, det drejer sig om. En enkelt kreds har som ovenfor anført genoptaget efterforskningen af egen drift i en sag. Jeg har endvidere omgjort en afgørelse om af indstille efterforskningen i en anden sag og anmodet om, at der foretages yderligere efterforskningsskridt.

3.8 Sagen er startet og henlagt på undersøgelsesnummer

Som anført tidligere pågår der efter det oplyste p.t. et arbejde mellem Rigsadvokaten og Rigspolitiet med henblik på at udfærdige mere klare retningslinjer for, hvornår en sag skal startes op et skarpt nummer henholdsvis et undersøgelsesnummer. Henset hertil har jeg ikke foretaget en nærmere vurdering af, hvorvidt det er korrekt, at de gennemgåede sager er startet på et undersøgelsesnummer.

Imidlertid har jeg under min gennemgang i lighed med gennemgangen i 2015 konstateret et større antal sager, som er henlagt på et undersøgelsesnummer, uagtet det kan overvejes om sagen burde være startet og/eller sluttet på skarpt nummer, - herunder selvom der i slutningsskrivelsen er henvist til straffelovens § 216 i hvilke tilfælde, det med en vis vægt kan siges, at sagen burde være startet, eller i hvert fald senere burde være sluttet på et skarpt nummer. I 2016 er andelen af markeringer på dette område på 55 % (50%)

Dette fokuspunkt har i forbindelse med min drøftelse af resultatet af gennemgangen i 2015 på tilsynsbesøgene i 2015 vist, at det juridisk uddannede personale i de tilfælde, hvor sagen var sluttet materielt, kompetencemæssigt og begrundelsesmæssigt korrekt, ikke havde haft fokus på, at man sluttede en sag på et undersøgelsesnummer, uagtet der i begrundelsen blev henvist til straffelovens § 216.

Under drøftelserne herom oplyste kredsene i forbindelse med tilsynsbesøgene i efteråret 2015, at man fremadrettet ville have fokus på, at sagen i sådanne tilfælde blev tildelt et skarpt nummer inden slutning.

Der ses fortsat at være markeringer på for stor en andel af sagerne inden for dette fokusområde, og jeg vil igen i forbindelse med mine tilsynsbesøg i efteråret 2016 drøfte spørgsmålet med kredsene.

3.9 Øvrige tilsynsmæssige og legalitetsmæssige overvejelser

Der ses en høj andel af markeringer på dette fokusområde. I 2016 var der markeringer på 60 % (34 %) af de skarpe sager og 55 % (20%) af undersøgelsessagerne.

Gennemgangen af de markerede sager har vist, at der generelt er en tendens til, at den forurettede ikke vejledes om adgangen til at få påkendt borgerlige krav under straffesagen jf. retsplejelovens kap. 89 og muligheden for at få erstatning og godtgørelse fra starten, jf. lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Der ses endvidere fortsat at være flere sager, hvor den forurettede ikke er blevet tilbudt bistandsadvokat tidligt nok i forløbet.

Endelig har jeg i forbindelse med gennemgangen markeret nogle enkelte sager på baggrund af uhensigtsmæssig sprogbrug i rapporterne.

Jeg vil have fokus på disse områder i forbindelse med tilbagemeldingen til kredsene.

3.10 Gennemgang af anmeldelser afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 som "hændelser"

Anmeldelser registreret som hændelser:

Kreds	Antal
Fyn	2
Sydøstjylland	0
Syd- og Sønderjylland	2
Østjylland	1
Midt- og Vestjylland	5
Nordjylland	0
I alt	10

Jeg skal indledningsvist bemærke, at jeg ikke har modtaget udskrifter af døgnrapporter mv. i forbindelse med min gennemgang af anmeldelser, der er afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 som "hændelser". Jeg har således her lagt kredsens faktuelle beskrivelse af hændelsesforløbet til grund.

Jeg skal videre bemærke, at jeg ved vurderingen af om sagen burde have været oprettet som et hændelsesnummer, har taget udgangspunkt i de nationale retningslinjer for behandlingen af sager om voldtægt og voldtægtslignende forhold, hvor der under punkt 4 fremgår følgende:

4. Oprettelse og registrering af sagen

Enhver henvendelse til politiet om voldtægt og voldtægtslignende forhold, som kan henføres til straffelovens § 216, samt forsøg på sådanne overtrædelser skal registreres i POLSAS. Dette gælder uanset, om der undtagelsesvist sker afvisning af anmeldelsen som åbenbar grundløs.

Registreringen skal indeholde:

- *oplysninger om de væsentligste omstændigheder vedrørende henvendelsen*
- *generalia på de involverede personer.*

Sagen skal som et minimum oprettes som en "hændelse". De relevante dispositioner og efterforskningsskridt anføres. I resumefeltet anføres kort det hændelsesforløb, som ligger til grund for anmeldelsen.

4.1. Anvendelse af "skarpe journalnumre" og undersøgelsesnumre

Medmindre sagen undtagelsesvist afvises jf. ovenfor, anvendes som det helt klare udgangspunkt et "skarpt journalnummer". Hvis anmelderen eller vidner f.eks. beskriver et faktisk hændelsesforløb eller et realiseret gerningsindhold, som kunne

svare til en voldtægt eller et voldtægtslignende forhold, skal sagen altid uden videre oprettes på et "skarpt journalnummer".

Undersøgelsesnumre kan kun anvendes helt undtagelsesvist. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det ved den indledende vurdering er uklart, hvilken straffebestemmelse der i givet fald kan være overtrådt. I sådanne tilfælde skal der straks efter anmeldelsen foretages en nærmere sagsvisitation med henblik på, at sagen konverteres til et relevant skarpt journalnummer. Der kan i givet fald kun foretages en helt indledende efterforskning, først og fremmest en afhøring af anmelderen for at få belyst det mulige hændelsesforløb, inden sagen konverteres til et skarpt journalnummer.

Politikredsene skal have særlig opmærksomhed på brugen af undersøgelsesnumre på dette område og skal løbende sikre, at undersøgelsesnumre kun anvendes helt undtagelsesvist.

4.2. Registrering af afviste anmeldelser

Hvis anmeldelsen undtagelsesvist – og efter den fornødne afklaring – afvises som åbenbart grundløs, skal sagen som minimum oprettes som en hændelse med dispositionskode 0047 (Afvisning af anmeldelse/grundløs/ikke strafbart), hvor det angives, at der er sket vejledning om klageadgang. Om afvisning af anmeldelse mv. henvises i øvrigt til afsnit 13.

Fyns Politi har oplyst, at der har været 2 sager i perioden, der er afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 på hændelsesnummer. Kredsen har oplyst følgende om sagerne:

1: Der var tale om en person (født _____), der tog kvælertag på sin kæreste (født _____), da hun ikke ville have sex. Begge er udviklingshæmmede/psykisk syge som bor på døgninstitution. Forholdet blev anmeldt af en ansat på institutionen. Efter anmelder havde

talt med parterne og disses forældre og henset til, at der ikke var konstateret skader, blev det besluttet at sagen skulle afsluttes.

Kredsen har videre oplyst, at grundlaget for en mistanke om strafbart forhold nok var så usikkert, at beslutningen om at afgøre sagen som sket, var en hensigtsmæssige udgang på sagen. Kompetencemæssigt burde denne løsning dog have været forelagt leder eller jurist.

2: Anmelder (veninde til forurettede) oplyste, at hun var på besøg hos forurettede, der havde oplyst, at hun var blevet udsat for voldtægt/overgreb dagen før på ukendt tidspunkt af kendt gerningsmand, der skulle være bosiddende på opholdssted.

Tilsynsførende assistent på opholdsstedet henvendte sig telefonisk og oplyste, at han var blevet kontaktet af anmelder i denne sag, idet hun havde været på besøg hos en veninde, der havde fået mange tæsk af en person fra opholdsstedet og derfor ville anmelder have opholdsstedet til at gøre "noget".

En patrulje oplyste efterfølgende, efter at have talt med "forurettede" og en person fra opholdsstedet, at der havde været tale om et seksuelt forhold mellem de to, som betaling for noget stof. Der var nogen uoverensstemmelser mellem anmelder og "forurettede", hvilket formentligt havde afstedkommet anmeldelsen. "Forurettede" mente sig ikke voldtaget og var uforstående over anmeldelsen og ønskede ikke, at medvirke til en anmeldelse overhovedet.

Kredsen har herefter vurderet, at opdateringen på hændelsesnummer var korrekt i den foreliggende situation.

På baggrund af kredsens bemærkninger til sag nr. 1 agter jeg at drøfte med kredsen, hvorledes man vil sikre, at lignede sager fremadrettet forelægges en jurist.

Syd- og Sønderjyllands Politi har oplyst, at der har været 2 sager i perioden, der er afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 på hændelsesnummer. Kredsen har om de 2 sager oplyst følgende:

1: Forurettede anmeldte, at hun var blevet voldtaget af ekskæresten i september 2015. En måned efter forholdet var ophørt, havde han overnattet hos hende i samme seng. Hun var vågnet ved, at han havde samleje med hende. De havde sovet sammen til næste morgen.

Mistænkte havde den 5. april 2016 anmeldt forurettede for afpresning, idet han siden september 2015 havde betalt 2000 kr. om måneden til forurettede, der havde forlangt at få 38000 kr. for at undlade at anmelde ham for at have tilsneget sig samleje med hende.

2: Forurettede henvendte sig på skadestuen, idet hun havde mistanke om voldtægt eller lignende. Hun var vågnet om natten med ondt i skridtet, desorienteret og svimmel. Havde ikke indtaget alkohol eller andet. Ekskæresten havde nøgle til lejligheden. Anmeldelsen indgivet af vagtlægen. Patruljen til stedet med henblik på afhøring og evt. undersøgelse på Center for Voldtægt. Forurettede oplyste til patruljen, at smerterne måske kunne stamme fra en meget tidlig graviditet eller var menstruationssmerter. Forurettede var indforstået med, at der ikke blev foretaget yderligere i sagen.

Kredsen har anført, at der er givet en begrundelse for afgørelsen i begge sager og at afgørelserne findes at være korrekte.

På det foreliggende grundlag er jeg enig med kredsen i, at sagerne, er henlagt og foretager mig ikke yderligere.

Østjyllands Politi har oplyst, at kredsen i perioden har afvist 1 sag i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 på hændelsesnummer.

Kredsen har om sagen oplyst, at det vurderes, at det burde være nærmere begrundet, hvorfor der ikke vurderes, at være hold i anmeldelsen. Man vil indskærpe, at der skal gives korrekt klagevejledning med mulighed for at få en skriftlig begrundelse.

På baggrund af kredsens bemærkninger til sagen, agter jeg ikke at foretage mig yderligere, idet jeg har noteret mig at kredsen har indskærpet, at der skal gives korrekt klagevejledning med mulighed for at få en skriftlig begrundelse.

Midt og Vestjyllands politi har oplyst, at der har været 5 sager i perioden, der er afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1 på hændelsesnummer. Kredsen har anført følgende om sagerne:

1: Det fremgår af dispositionen, at anmelderen ikke ønskede at anmelde og at der ikke var tale om tvang, men at anmelder alene ønskede, at politiet oplyste "mistænkte" om, at han ikke havde opført sig ordentligt.

Kredsen har vurderet, at afvisningen var korrekt, men at der ikke blev givet korrekt klagevejledning ligesom forurettede ikke er blevet orienteret om muligheden for en skriftlig afgørelse.

2: Forurettede, er ikke anmelder i sagen og ønsker ikke at tale med politiet. Hun oplyste, at der ikke er tale om voldtægt. Det fremgår ikke, at der er givet udførlig begrundelse for afvisningen.

Kredsen har vurderet, at det er svært at afgøre om forurettede har modtaget korrekt klagevejledning og om forurettede er blevet orienteret om muligheden for en skriftlig afgørelse. Kredsen har endvidere vurderet, at sagen burde have været oprettet på mindst et sædelighedsundersøgelsesnummer og evt. skarpt nummer.

3: Anmeldelse indgivet af 16 årig [redacted] mentalt retarderet pige, der angiveligt er blevet voldtaget af en [redacted] overbo. Forældrene er vidende om episoden, men ønsker ikke mere gjort ved det. Politiet afviser og vil genoptage, hvis der kommer yderligere fra kommunen, som har været involveret. Der er ikke angivet nogen begrundelse.

Kredsen har vurderet, at afvisningen ikke er korrekt, at forurettede ikke har modtaget korrekt klagevejledning og at forurettede ikke er blevet orienteret om muligheden for en skriftlig afgørelse. Kredsen har endvidere vurderet, at sagen burde have været oprettet på skarpt nummer og pigen eventuelt have været videoafhørt.

4: Mor anmelder, at datter på 17 år muligvis er voldtaget, da hendes trusser sidder forkert. Datteren afviser voldtægt. Der er ikke givet begrundelse.

Kredsen har vurderet, at afvisningen er korrekt, men at forurettede ikke har modtaget korrekt klagevejledning og at forurettede ikke er blevet orienteret om muligheden for en skriftlig afgørelse.

5: Anmeldt fra Center for Voldtægtsofre, at pige på 19 år er voldtaget af en person, hun fulgte med hjem. Pigen afhørt og afviser voldtægt, og oplyser at hun har følt sig presset til at anmelde af mor og kæreste.

Kredsen har vurderet, at afvisningen er korrekt, men at forurettede ikke har modtaget korrekt klagevejledning og at forurettede ikke er blevet orienteret om muligheden for en skriftlig afgørelse. Kredsen har endvidere anført, at patruljen blev vejledt om ikke at

foretage egentlig afhøring af pigen uden bistandsadvokat. Politiet kun foretaget indledende samtale.

Jeg har noteret mig, at kredsene, har oplyst, at der ikke er sket korrekt klagevejledning og oplysning om muligheden for en skriftlig afgørelse. Jeg agter på denne baggrund at drøfte med kredsene hvorledes man vil sikre, at dette sker fremadrettet. På baggrund af de relativt store antal sager på hændelsesnummer agter jeg endvidere at drøfte med kredsene, hvorledes dette kan nedbringes. Jeg har endvidere anmodet kredsene om at revurdere sag nr. 3 og oplyse mig om, hvorvidt der er grundlag for at genoptage efterforskningen med henblik på at afhøre den forurettede pige.

3 Konklusion

Som anført er det min vurdering, at der overordnet set ikke er begået egentlige materielle fejl i sagerne, og der har endvidere stort set været foretaget de relevante efterforskningsskridt. Det bemærkes herved, at det selvsagt beror på en helt skønsmæssig vurdering, hvilke efterforskningsskridt, der bør foretages. Gennemgangen har som anført imidlertid vist, at jeg i en af sagerne af egen drift har vurderet, at efterforskningen skal genoptages, idet efterforskningsmulighederne ikke fandtes at være udtømte, ligesom jeg har anmodet om yderligere oplysninger i to sager, hvoraf den ene er afvist i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 1, som hændelse.

Gennemgangen har endvidere vist, at kredsene i et markant større omfang anvender skarpe numre ved registreringen af voldtægtssagerne. I 2016 er andelen af sager henlagt på undersøgelsesnumre på 29 % mod 52 % i 2015, hvilket er positivt.

Tendensen kan også ses på den markante forbedring på andelen af markeringer på sager, der er startet på undersøgelsesnummer, men sluttet på skarpt nummer, hvor det kan overvejes, om sagen burde være startet på skarpt nummer.

Der ses endvidere en forbedring på kompetenceområdet og begrundelserne, hvor der på undersøgelsessagerne er sket et markant fald i markeringer af sager på området.

Der er imidlertid fortsat markeringer vedrørende manglende vejledning om bistandsadvokat og navnlig vedrørende manglende vejledning om ansøgning om erstatning ligesom sagsbehandlingsfristen ikke overholdes i en stor del af sagerne.

På baggrund af, at der ses at være individuelle udfordringer i kredsene i forhold til de enkelte opmærksomhedspunkter agter jeg at tage kontakt til den enkelte kreds og drøfte gennemgangen af sagerne med den enkelte chefanklager.

Venlig hilsen

Michael Møller Hansen